

Minister Blok schrijft in zijn [Kamerbrief](#) van 11 februari dat de situatie in Soedan scherp in de gaten wordt gehouden. PAX herkent de inzet van Nederland voor een kritische dialoog. Dit blijkt uit de reizen van hoge ambtenaren naar Khartoem en de openheid van de regering en de ambassade om met een breed scala aan betrokkenen te blijven spreken. Inmiddels heeft president Bashir op 22 februari voor een jaar de [noodtoestand](#) uitgeroepen in heel het land. De regering is ontbonden en alle gouverneurs zijn vervangen door hoge militairen. Bashir lijkt nu overduidelijk de weg van de confrontatie met de vreedzaam protesterende burgers te kiezen.

Op basis van haar **contacten met direct betrokkenen** bij de vreedzame protesten tegen het regime van de voor oorlogsmisdaden en genocide gezochte president Bashir, bepleit PAX om Soedan via diplomatieke gangen ertoe te bewegen **de noodtoestand op te heffen**.

De minister zou inzichtelijk moeten maken **welke stappen Nederland zet om de EP resolutie van 17 januari te implementeren**. Ook zou de minister **proactief in kaart moeten brengen welke politieke, diplomatieke en economische maatregelen Nederland tot haar beschikking heeft om druk op het regime uit te oefenen**, in het geval het geweld tegen de vreedzame protesten niet op zeer korte termijn volledig gestaakt wordt.

Een open dialoog met Soedan blijft volgens de minister het middel om kritisch te blijven richting het regime om zo misstanden aan te kaarten. **Wat, vraagt PAX, is tot dusver concreet het resultaat geweest van deze open en kritische dialoog?**

Achtergrond

De protesten in Soedan houden inmiddels bijna drie maanden aan. Ondanks het uitgesproken vreedzame karakter zijn meer dan 50 mensen gedood, honderden gewond geraakt en duizenden zonder aanklacht of proces vastgezet in de gevangenis.¹ Wat mist in de Kamerbrief van de minister is erkenning van het moedwillige karakter van het excessieve geweld dat het regime inzet tegen specifieke groepen, met name artsen en studenten.² Vrouwen, die tot wel [70% van de demonstranten](#) uitmaken, zijn het mikpunt van seksuele intimidatie en arbitraire detentie. Volgens betrouwbare bronnen worden zeker [dertig vrouwen](#) sinds het begin van de protesten onder zorgwekkende en inhumane omstandigheden vastgehouden door NISS. Dat mensen ondanks het aanhoudende geweld en de noodtoestand onbevreesd de straten op blijven gaan geeft aan hoe vastberaden de bevolking is het regime weg te sturen en het land te hervormen.

De krachtige [resolutie van het Europees Parlement](#) van 17 januari j.l. – volgens de minister tot stand gekomen met actieve inbreng van Nederland – is hoopvol ontvangen. In het licht van de recente ontwikkelingen is het nu zaak de resolutie daadkrachtig te implementeren. Zoals in de Kamerbrief wordt aangehaald is er al tijden een normalisatieproces aan de gang met Soedan. De EU, individuele lidstaten en de Verenigde Staten hebben de afgelopen jaren ingezet op rehabilitatie van de Soedanese regering. Dit proces is voor het regime belangrijk omdat het haar een zweem van legitimiteit op het wereldtoneel geeft die het in eigen land bijna volledig kwijt is. De rationale om op deze wijze Soedan te bewegen tot democratische hervormingen lijkt gezien het handelen van de regering tegen oppositie en vreedzame protesten een heilloze weg. De noodtoestand stelt het regime in staat meer troepen met minder restricties op demonstranten af

¹ Het regime heeft met grote regelmaat traangas inzet en met scherp op demonstranten geschoten. Zie HRW [10](#) en [18](#) januari.

² Op 9 januari werd een ziekenhuis inclusief de eerste hulp in Omdurman door veiligheidstroepen aangevallen, talloze artsen zijn gearresteerd en worden vooralsnog vastgehouden. Zie Amnesty International op [10 januari](#).

Direct na de afkondiging van de noodtoestand overviel NISS het grootste dokterskwartier in het land, de 'Central Doctors Housing' in Khartoem, en arresteerde 56 artsen. Twee dagen later [vielen](#) ze de 'University of Medical Science and Technology' binnen, vielen tientallen studenten aan en schoten traangas collegezalen in. Zie Sudan Doctors Syndicate Brief van 27 februari j.l. via [www.sdu.org.uk](#)

te sturen en de bewegingsvrijheid verder in te perken. Veiligheidsdiensten kunnen ongehinderd huizen binnenvallen, beslagleggen op eigendommen en zonder opgaaf van reden organisaties sluiten.³ Respect voor mensenrechten en ruimte voor het maatschappelijk middenveld om zich te organiseren komen hiermee nog verder onder druk te staan.

Het blijft de vraag welk strategisch belang de minister verdedigt door een open kritische dialoog te houden zonder duidelijk te maken wat de concrete gevolgen van het voortduren van het geweld en repressie zijn. Door het geweld enkel achter gesloten deuren te adresseren, wordt dat door de protesterende burgers van Soedan ervaren als stilzwijgende steun aan de manier waarop het regime in Soedan omgaat met vreedzaam protest tegen haar beleid.

Verwijzingen in de Kamerbrief naar de vrijlating van gevangenen en steun van het leger aan Bashir

gaan voorbij aan wat zich daadwerkelijk afspeelt. De vrijlating van gevangenen is veelal een opvoering voor het buitenlandse publiek, in de kern ingegeven door logistieke en economische uitdagingen. De inzet van milities en hit squads in de straten van Khartoem, in plaats van reguliere strijdkrachten, tonen aan dat Bashir weet dat het leger een afwachtende houding aanneemt en hen niet vertrouwt de vreedzame protesten gewapend de kop in te drukken.

De nieuwe golf van repressie tegen demonstranten vormt de meest acute dreiging. Echter, de aanhoudende protesten hebben eveneens de bestaande scheuren in het regime vergroot. Met name die tussen het senior militaire bestel aan de ene kant en de Islamisten aan de andere kant, die pleiten voor een positievere houding ten aanzien van de demonstranten. Als deze tegenstelling escaleert kan dit leiden tot een confrontatie tussen deze twee beide goed georganiseerde en bewapende kampen.⁴

Aanbevelingen

- ◆ De rechten van demonstranten in Soedan moeten worden veiliggesteld. Nederland dient de Soedanese regering ertoe te bewegen de noodtoestand op te heffen en alle geweld – op de straten en in de gevangnissen – onmiddellijk te stoppen;
- ◆ De minister zou duidelijkheid moeten geven hoe Nederland invulling geeft aan de implementatie van de EP resolutie;
- ◆ Nederland zou, onder aanvoering van de VS en EU, moeten inzetten op de opschorting van het normalisatieproces zo lang de Soedanese regering de veiligheidstroepen vrij spel geeft demonstranten te doden en zonder aanklacht of proces te detineren;
- ◆ Nederland zou zich, in Europees verband, moeten hardmaken voor het sanctioneren van individuen binnen Bashir's regering die betrokken zijn bij het geweld tegen demonstranten.

Over PAX

PAX staat voor vrede. Samen met mensen in conflictgebieden en betrokken burgers wereldwijd werkt PAX aan een menswaardige, democratische en vreedzame samenleving, overall in de wereld. www.paxvoorvrede.nl

Contact

Jelena Sporin, projectleider Soedan
sporin@paxforpeace.nl
+31 (6) 5171 7935

Contact

Hugo van Halder
vanhalder@paxforpeace.nl
+31 (6) 4898 1487

³ International Crisis Group verklaring 26 februari j.l.: <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/bashir-moves-sudan-dangerous-new-ground>

⁴ International Crisis Group verklaring 26 februari j.l.: <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/bashir-moves-sudan-dangerous-new-ground>